

Kan maaskee være mig tilladt at gaae nærmere ind. herpaa, da det er et oplysende Exempel. Der var for nogle Aar siden en Kapellan, ved Navn Trandberg.

Formanden: Jeg skal gjøre den ærede Taler opmærksom paa, at det vistnok ikke er rigtigt saaledes at drage en bestemt Mand ind i Diskussionen.

Søgsbro: Det var et bestemt Forhold, jeg vilde hentyde til, som ligger for som en Kjendsgjerning, og jeg troer ikke, at der kan være Noget i Veien herfor, naar jeg kun ikke gaaer nærmere ind paa Mandens personlige Forhold. — Der har altsaa været en Kapellan med Kirkens Ordination, som opgav sit Kapellan-Embedet for at virke paa sin Fødes Bornholm, først som Hjælpepræst paa forskjellige Steder, og senere ved at reise om som Prædikant, hvor man ønskede at høre ham, snart i Kirker og snart, naar han ikke kunde faae dem aabne, i Hæder. De Hindringer, som han stødte paa i de gamle forældede Baand, gjorde ham efterhaanden bitter mod Folketirken, og dette fremkaldte naturligtvis igjen Bitterhed mod ham. Derved blev Stillingen vanskelig. En æret Rigsdagsmand for Bornholm (Dam), som siden her foran, har allerede tidligere advaret os i den Anledning og raadet til, at der skulde gives Ret for Beboerne til at faae Kirkerne aabne for saadanne omreisende ordinerede Præster. Jeg maa tilstaae, at jeg selv var blandt dem, som dengang ikke kunde ansee dette nødvendigt, men Forholdene udviklede sig hurtigere, end vi tænkte. Istedetfor at komme ham imøde og benytte hans Kræfter i Folketirkens Tjeneste, nedlagde Regjeringen et bestemt Forbud mod, at Præsterne uden høiere Tilladelse maatte aabne Kirkerne til Gudstjeneste udenfor de almindelige Løder, noget, man hidtil overalt havde anset sig berettiget til. Da dette Forbud var paa Bane forrige Aar her i Salen, opfordrede den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgfreds (Tscherning) Ministeren til at give Tilladelse til Menigheder at løse Sognebaandet til saadanne ordinerede, men ikke i sidste Embedet ansatte Kapellaner. Heller ikke dette Raad blev fulgt, og Følgen har været, at

Udtrædelsen er foregaaet sidste Sommer offentlig, i en stor Forsamling af Beboere fra hele Den. Derpaa har efterhaanden saa mange Medlemmer fra forskjellige Sogne sluttet sig til, at deres Antal skal være steget indtil 2000, og endnu synes at være i fuld Gang. Naar man nu betænker Dens ringe Indbyggertal, — kun omtrent 30,000 — vil man see, i hvor foruroligende en Grad Udtrædelsen er foregaaet, og man maa befrygte, at en lignende Tilstand kan udvikle sig som den, vi kjende fra Skotland og Irland, en Tilstand som der tidligere i denne Sal, i den grundlovgivende Rigsforsamling, af saadanne Mænd — jeg kan vist godt nævne dem — som Wynster og Clausen, blev stillet os for Die som et advarende Exempel, vi skulde undgaae, en Tilstand, som jeg derfor heller ikke troer Folkethinget vil være tilbøielig til at ønske her i Landet. Men hvor let kunne ikke disse Forhold udbrede sig til andre Dele af Landet? Vi kjende vistnok alle Egne, hvor det givne Exempel kunde smitte, bringe Nogle til at træde ud af Folketirken, og disse igjen kunde drage flere med sig. Jeg veed endogsaa, at der allerede er Udsendinge virksomme i forskjellige Egne i denne Retning.

Det forekommer mig nu, at der her foreligger et saa alvorligt Tilfælde, at der vel kunde blive Spørgsmaal for Regjeringen om, hvilke Forholdsregler der maa gribes til, for om ikke at raade Bod paa, hvad der er skeet, saa dog at forebygge en videre Udtrædelse af Folketirken. Had der været Grunden til, at det er gaaet saaledes? Forbudet mod, at Præsterne aabne Kirkerne til Gudstjeneste udenfor de almindelige Løder var ganske vist den sidste Draabe, der bragte Glasset til at flyde over, men den egentlige Grund, det, som i længere Tid har forberedt den store Udtrædelse, maa søges i de tilbageblevne Levninger af det gamle Sognebaand, i det Forbud, som der var for troesænlige Menighedslemmer mod at slutte sig om en ordineret Mand og tage ham til deres Præst, naar han ikke havde fast Ansættelse i Statskirken. Der kan ganske vist være Tilfælde, hvor man kan være nødt til at sige: Det kan Folketirken ikke taale, de, der gjøre sig skyldige heri, maae træde ud; men man skal ikke bruge et saadant Middel uden